

Datum
2020-12-28

Diarienummer

Handläggare
Nikula, Krista
Operativ Samordnare
Trygghet och säkerhetssektionen
Kommunstyrelsens förvaltning

Sociala utmaningar och problematik

Utifrån pågående pandemi har behovet av att samverka kring sociala utmaningar och problematik identifierats. Länsstyrelsen i Stockholm, Folkhälsomyndigheten och MSB har samtliga påtalat ökade risker kopplat till sociala utmaningar och problematik och uppmanar kommuner att göra egna analyser för att på så vis kunna förebygga, hantera och åtgärda eventuella lokala utmaningar till följd av Covid-19.

Med anledning av detta har OSG fått i uppdrag att under hösten 2020 samla in data, analysera samt titta på eventuella åtgärder och behov av samverkan kring sociala utmaningar och problematik.

Sammanfattningen nedan är sammanställd med hjälp av Socialtjänstförvaltningen, Barn- och utbildningsförvaltningen, Gymnasie- och arbetsmarknadsförvaltningen, Kultur och fritidsförvaltningen, Kanslistyrelseförvaltningen, Polis, Räddningstjänst, Huddinge Samhällsfastigheter, Hüge.

Inhämtning av data inom områdena:

Psykisk ohälsa:

- SOF ser en ökad risk för isolering för riskgrupper inom socialpsykiatri och äldreomsorgen. IPS (individual placement and support) inom Beroende och Socialpsykiatriktionen har sett ett minskat antal besökare till sin verksamhet. Långsiktiga konsekvenser av detta innebär att det är färre personer som kommer i sysselsättning. Verksamhetens egen uppfattning är att målgruppen själv isolerar sig på grund av rädsla för pandemin och inte kommer iväg till verksamheten men även att färre arbetsgivare har öppnat för att ta emot i och med permitteringar/upsägningar till följd av pandemin. Verksamheten har pågående diskussioner om hur de kan anpassa sig till rådande situation med t.ex. digitala lösningar, nya/fler arbetsplatser.
- Äldreomsorg och funktionshinderområdet: Sysselsättning och aktiviteter för målgruppen har varit tvungna att anpassas på grund av pandemin och rådande restriktioner.
- Barn och unga: inga nyckeltal tyder på en ökning av psykisk ohälsa för målgruppen. Förebyggarteamet ser en förändring i att det är fler barn och unga som vistas utomhus i våra kommundelar, ett högre tryck på de aktiviteter som är

HUDDINGE KOMMUN

Kommunstyrelsens förvaltning

Post 141 85 Huddinge
Besök Kommunalvägen 28

Tfn
Tfn vxl 08-535 300 00

huddinge@huddinge.se
www.huddinge.se

tillgängliga som läger m.m. Under våren 2020 sattes en extra insats in i form av orostelefon för barn och unga. I början förekom samtal till telefonen men efter en period av få samtal lades telefonen ned och alla barn och unga hänvisades återigen till linjeorganisation.

- Familjecentralerna flaggar för en ökad psykisk ohälsa och isolering för barnfamiljer, främst i våra prioriterade områden. Ökad risk för ansträngt läge inför nästa termin när nya förskoleklasser ska börja om det är barn som inte träffat andra barn under en längre tid börjar.
- Elevhälsa, BUF ser ingen märkbar ökning av psykisk ohälsa hos elever.

Missbruk:

- Vuxna: SOF har under hösten 2020 sett en ökning av missbruksproblematik.
- Barn och unga: Ingen ökning i antal ärenden hos socialtjänst/Mini Maria.

Ökat våld:

- SOF ser ingen förändring i antal orosanmälningar. Förvaltningen förväntar sig fortfarande en ökning och har beredskap för att hantera eventuellt ökat tryck.
- Våldsbrott: Våld i nära relation. Polisen har stämt av med kvinnojouren som ser en ökning i antal anmälningar från 2019-2020 men en halvering från antal anmälda fall från 2018 jämfört med 2020. Polisen reflekterar över att brottskoden förändrats under den här perioden vilket kan ha lett till den presenterade statistiken.
BIN-enheten ser ingen ökning på de ärenden som kommer in till dom.
Kvinnjouren berättar om en ökning i antal samtal under pandemin men färre placeringar för kvinnor till skyddat boende under 2020.
- Kraftbyrå berättar om en ökning i antal unga som kontaktar dom kring sina relationer där det förekommer våld. Många stödinsatser har satts in under 2020 där verksamheter haft ökad tillgänglighet i form av flera kontaktvägar samt extra tider för tillgänglighet.
- Ungdomsmottagningen har inte sett någon ökning av besökare hos dom eller ungdomar som kontaktat dom, trots full bemanning under hela pandemin.

Orosanmälningar till socialtjänsten:

- Ingen förändring.

Fritidsverksamhet som stängt ner och antal aktiva medlemmar:

- KUF har under våren och sommaren haft flera extrainsatser i dom olika kommundelarna. Fritidsgårdarna hade i september 2020 fler ungdomar i sina verksamheter än samma tid 2019.
KUF har förändrat sin verksamhet där de t.ex. startat digital verksamhet, pågående idrottsatsning HANG i Vårby och Flemingsberg, under sommaren med Sommartorg i Vårby, Skogås och Flemingsberg, öppna verksamheter hela sommaren, mobila fritidsledare 7 dagar i veckan med verksamhet där ca 4100 ungdomar deltagit.
KUFs uppfattning är att deras verksamheter trots detta inte räcker till utan det finns fortsatt ett behov i våra kommunelar kring aktiviteter i olika former, mer uppsökande verksamhet samt möjlighet att nyttja våra idrottshallar på kvällstid.

- Idrottsverksamheten följde under tidig vår rekommendationerna kring antal personer som fick vistas på samma plats vilket gjorde att flera idrottsföreningar pausade sin verksamhet. Under hösten kom flera föreningar igång igen med sina aktiviteter, vissa i annan form men till vintern stängde de ner igen i enlighet med de nya restriktionerna.
- Kulturskolan hade ett lägre antal besökare under mars/april på grund av restriktioner men har under hösten startat sin verksamhet igen. Till vintern stänger de i enlighet med nya restriktioner. Anpassningar har gjorts kring digital undervisning.
- Körsång är den fritidsaktivitet i kommunen som är helt inställd. Detta på grund av att körsång har definierats som den aktivitet där smitta sprids lättast.

Skolfrånvaro:

- BUF har fört statistik för grundskolan på skolfrånvaro under pandemin. BUF ser en ökad frånvaro i april och maj där över 1000 elever var frånvarande. I kommunen är det totalt 17 000 elever i grundskolan. I juni var det 236 elever frånvarande och BUF håller som bäst på att hämta in information om nuläget. BUF har riktlinjer kring hur de följer upp skolfrånvaro, inte enbart kopplat till pandemin utan frånvaro av även andra anledningar. Diskussion förs hur statistiken ska tolkas då det är oklart om en elev räknas som frånvarande om den t.ex. varit hemma med symptom men deltagit i undervisning digitalt. BUF får feedback kring att de gått ut med bra och bred information om vad som gäller under hela pandemin.
- Förskola: Under våren fyllde cheferna i frånvaro varje dag och kunde då se att det var 85% av barnen i Vårby, Skogås, Flemingsberg som inte var på förskolorna. Under höstterminen är barnen tillbaka och BUF ser ingen minskning i antal deltagare. BUF gjort många kommunikationssatsningar med information om att barnen ska vara på förskolan om de är friska.
- GAF ser under våren en ökad närvaro från det att utbildningen blev digital, både bland elever och personal. Skolan har ett system där de följer upp elever som har olika typer av problematik eller anpassningar och den uppföljningen har varit problematisk att genomföra under pandemin. En stor påverkan sågs på elever som inte fick genomföra utspring i samband med studenten i våras.

<https://sverigeselevkarer.se/media/1860/undersokning-gymnasieelevers-distansundervisning-under-coronakris-2020.pdf>

Arbetslöshet:

- GAF har haft en förberedelse för ett ökat tryck kring arbetslöshet som ännu inte kommit. Hypotes är att när andra välfärdsinsatser tar slut så kommer ett ökat tryck till dom kommunala verksamheterna. Ekonomiskt bistånd har inte heller ökat i antal ansökningar. GAF har beredskap för eventuellt ökat tryck kring arbetslöshet och ekonomiskt bistånd.
- Ungdomar: Inga nyckeltal kring detta finns men nedanstående frågor ställs: Hur många av kommunens ungdomar fick möjlighet till sommarjobb 2020 och var det några ungdomar som var lovade jobb som inte kunde genomföras pga pandemin?

- GAF utreder som bäst hur behoven ser ut i kommunen för de kommunala verksamheter som riktar sig till unga vuxna och sysselsättning. Sammanställningen kommer att vara klar under november.

Vräkning/risk för vräkning:

- Varken GAF eller Huga ser någon förändring kring detta. Inga ärenden har kommit in där personer riskerar att vräkas eller där det finns obetalda hyresräkningar.
- SOF har inom socialpsykiatri/upsökerverksamhet tittat på frågan och ser ingen direkt ökning av personer som riskerar vräkning. Inflödet har varit ungefär detsamma som förra året. Det var dock ett lågt inflöde under våren men under sommaren och hösten har det varit ett större inflöde. Uppfattningen är att det är fler unga vuxna som varit psykiskt sköra och nu tappat sin (osäkra) anställning pga pandemin vilket lett till försämrat psykiskt mående.
- Socialtjänstförvaltningen och biståndskansliets uppsökande verksamhet för personer med psykisk ohälsa som riskerar att vräkas – Ingen direkt ökning av personer som riskerar vräkning. Ungefär samma inflöde som förra året, dock ett lågt inflöde under våren 2020. Uppmärksammat är att det är fler unga vuxna som varit psykiskt sköra och nu tappat sin anställning på grund av pandemin och sedan dess mått psykiskt sämre.

Social utsatthet

- o Olovliga bosättningar – ingen ökning men förekommer.
- o Människohandel/Prostitution – ingen info.
- o Barnfattigdom – ingen info.

Externa rapporter

- Revisionsrapport – ”Granskning av kommunens samverkan med civilsamhället” presenteras av KSF. Rapporten planerar att vara färdig i januari 2021 och ska ses som ett komplement till OSG:s analysarbete. Det är en kvalitativ intervjustudie med civilsamhället som syftar till att

1: Utforska civilsamhällesaktörernas erfarenheter av hur pandemin kan ha påverkat Huddingebornas livsvillkor.

2: Samla in civilsamhällesaktörernas erfarenheter av samverkan med kommunen samt lyssna in deras behov inför framtida samverkan.

Urval: aktörer som samarbetat med kommunen under pandemin och aktörer som kompletterar dessa utifrån geografisk spridning och målgrupper som är särskilt relevanta att fånga kopplat till pandemin.

Teman: Hälsa och välmående, Privatekonomi och sysselsättning, Trygghet, Stöd från kommunen, Samverkan kommun-civilsamhälle.

- Kraftbyrå genomför även studie kring pandemins effekt på ungas livsvillkor. Teman är livssituation, hälsa och utsatthet kopplat till pandemin. Är en enkätstudie som planerar vara sammanställd i januari 2021.

Analys:

Utifrån inhämtad information och data från förvaltningar, polis och externa samverkanspartners kan vi konstatera att samhället i stort och våra verksamheter i Huddinge kommun har sedan i våras haft kännedom om risken för ökade sociala utmaningar och problematik. Dock visar inte informationen som tagits fram att detta ska ha skett än, utan de flesta nyckeltal motsvarar samma nivåer som tidigare år.

Inom Socialtjänstförvaltningen kan mindre ökningarna finnas i antal inkomna orosanmälningar men det följer trenden från tidigare år då ökning kommer i slutet av höstterminen. Ökningen har inte kunnat härledas till pandemin. Ytterligare har en mindre ökning setts inom våld i nära relationer men inte heller det kan direkt kopplas till pandemin. SOF har under hela pandemin arbetat på plats och haft möjlighet att ta emot besökare, vilket kan ses som en lugnande effekt på förmågan att hantera ärendeflödet.

Kultur- och fritidsförvaltningen har ställt om sina verksamheter och gjort flera anpassningar kopplat till aktiviteter för barn och unga. Flera digitala aktiviteter erbjuds idag som bland annat digital fritidsgård, e-sport, musik på Youtube och chat. KUF har varit i kontakt med internetinstitutet som informerat om att 100% av ungdomar mellan 13-14 år har en smartphone, vilket troligtvis ökar möjligheten för dem flesta att delta i KUFs digitala verksamheter. Det vi inte kan säkerställa är alla barn och ungas tillgång till Wifi. KUF ser dock en ökad frustration och oro hos ungdomar i kommunen kopplat till pandemin. SOF:s förebyggande verksamhet bekräftar detta och informerar om att de har ett ökat antal ungdomar som kontaktar dem kring att de är rastlösa och känner oro för sina betyg. Skolan har i en högre utsträckning en struktur kring sin verksamhet än vad fritidsverksamhet har möjlighet till vilket kan vara en förklaring till att både KUF och SOF får insyn i den frustration barn och unga känner efter skoltid. Framförallt i våra prioriterade områden Flemingsberg, Skogås och Vårby där vi har färre barn som deltar i skolans fritidsverksamhet än i andra kommuner.

Arbetsstillfällen för vissa målgrupper har försämrats under pandemin där vi under sommaren såg en minskning i arbetsplatser som hade möjlighet att ta emot ungdomar för feriepraktik. Även socialpsykiatri har rapporterat att en ökning kring att deras målgrupp har förlorat sin sysselsättning samt att färre arbetsplatser har möjlighet att ta emot målgruppen.

Alla förvaltningar har förberett sig för en ökad belastning kopplat till sociala utmaningar och problematik men få har sett den ökningen. En beredskap finns hos dem flesta förvaltningar att kunna hantera ett ökat tryck och en högre belastning av ärenden. Ett antagande kan vara att belastningen kommer efter att pandemin är över eller längre fram om krisen fortsätter.

Barn- och utbildningsförvaltningen har inte sett någon ökning eller några direkta konsekvenser kring barnfattigdom men en medvetenhet finns kring problematiken hos pedagoger på förskola och inom förvaltningen.

Förslag på åtgärder:

Beredskap

Förvaltningarna som har eller planerar för en beredskap kring ett ökat inflöde av ärenden kopplat till pandemin och dess konsekvenser för sociala utmaningar och problematik bör

ha en uthållighet även efter pandemin. Varje verksamhet bör vara uppmärksam på att sådan ökning kan komma 6-12 månader efter pandemins slut.

Arbetsplatser

Arbetsplatser har under sommaren och pandemin i stort varit en brist för de målgrupper som har osäkra anställningar och som söker stöd från SOF eller som genom GAF erbjuds feriepraktik. Många förvaltningar ställer om sina verksamheter och har under 2020 inte haft möjlighet att ta emot i den utsträckning som tidigare varit tänkbar. Ett medskick är önskemålet är ett kommunövergripande perspektiv där förvaltningarna och bolagen redan nu förbereder möjligheten att ta emot t.ex. feriepraktikanter. Går det att hitta nya former av arbetsuppdrag till de anpassade verksamheter vi har idag?

Förutsättningar digitalisering

Huddinge kommun har en strategi för ett digitalt Huddinge, finns möjlighet att se över strategin om behov finns av fler kommuninvånare som har tillgång till internetuppkoppling? Utifrån KUFs digitala verksamheter som bygger på att barn och unga har tillgång till internet, kan en förutsättning för ett jämlikt Huddinge vara att se över möjligheten att erbjuda gratis Wifi. Exempel lyfts från Helsingborg som skapat "hot-spots" där invånare gratis kan koppla upp sig mot internet.

Förbyggande barnfamiljer

Förstärkta åtgärder behövs för barnfamiljer som under en längre tid isolerat sig och där verksamheter för dem har stängts ner under pandemin. Öppna förskolan planerar att öppna igen 11 januari 2021 och kommer då främst att fokusera på utomhusaktiviteter med sångsamling, barnvagnspromenader m.m. men även digitala aktiviteter.

Medskick till Barn- och utbildningsförvaltningen är även en ökad risk för problematisk förskolestart VT 2021 om det är flera barn som inte umgåtts med andra barn under en längre tid.

Frustration och aggressivitet i ungdomsgrupper

Pandemin och dess konsekvenser och restriktioner innebär en ökad frustration och social oro i ungdomsgrupper. KUF märker av ökat bråk och aggressivitet på fritidsgårdarna där ungdomar kan ha svårt att förstå rådande restriktioner utifrån att de t.ex. kan gälla för idrotts- och fritidsverksamhet men inte för skolverksamhet. Behov av pedagogiska inslag för alla verksamheter som möter barn och unga kring hur de kan förhålla sig till sin verklighet samt framtidshopp.

SOF informerar om att de just nu har ett längre tryck på Ungdomsmottagning och Mini Maria varpå ungdomar i behov av stöd kan hänvisas dit. Erbjuder samtal på Skype, telefon och fysiska möten. Informationen delas på plattformen UngHuddinge.

Förutsättningar för alla kommuninvånare att följa restriktioner och rekommendationer

Flera tjänstemän inom olika förvaltningar uppmärksammar att personer med andra språk än svenska har svårigheter att ta till sig information kring pandemin, kanske lyssnar på sina hemländers nyhetskanaler samt är begränsade i att veta hur de ska gå till väga vid symptom, provtagning m.m.

Huddinge kommun har lyft behovet av stöd i frågan till regionen men behov finns av att fortsatt undersöka möjliga insatser kopplat till målgruppen. Biblioteken möter målgruppen som är i behov av stöd. Kan vi använda oss av externa aktörer i arbetet som t.ex. Transkulturellt center och deras hälsoinformatörer ifall de har möjlighet att besöka våra bibliotek med information?